

Лікарняні-2023 та виправлення зарплатних помилок

ВЕБІНАР ДЛЯ ПРЕДСТАВНИКІВ БЮДЖЕТНИХ ТА КОМУНАЛЬНИХ
УСТАНОВ

Світлана Лістрова
22.11.2023

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

1. Лікарняні-2023: зміни з 1 жовтня та новації протягом 2023 року

Внесені зміни до Закону № 1105 (діють з 01.10.2023), протягом 2023 - до Порядку № 1266 і 1066

1. Закон України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування” від 23.09.1999 № 1105-XIV:

- внесено зміни до ст. 15 і 17 Закону - вилучено карантин, встановлений у зв'язку з COVID-19;

2. Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затверджений постановою КМУ від 26.09.2001 № 1266:

- поважні причини відсутності: військова служба (з 07.06.2023) та призупинення дії трудового договору (з 01.01.2023).

3. Порядок формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я, затверджений наказом МОЗ від 01.06.2021 № 1066:

Право формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність відповідної категорії в Реєстрі мають лікуючі лікарі, які перебувають на лікарських посадах згідно з переліком, наведеним у додатку 1, та які мають лікарські спеціальності згідно з переліком, наведеним у додатку 2.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Карантин і COVID-19 скасовані – “карантинні” лікарняні теж?!

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі страхових виплат, які повністю або частково компенсують втрату заробітної плати (доходу), у разі настання одного з таких страхових випадків: <...>

6) карантин, встановлений уповноваженими відповідно до закону органами;

7) перебування в закладі охорони здоров'я, на самоізоляції під медичним наглядом зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), а також локалізацію та ліквідацію її спалахів та епідемій; <...>

7. Якщо тимчасова непрацездатність застрахованої особи зумовлена карантином, встановленим уповноваженими відповідно до закону органами, допомога по тимчасовій непрацездатності надається з першого дня за весь час відсутності на роботі з цієї причини.

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі страхових виплат, які повністю або частково компенсують втрату заробітної плати (доходу), у разі настання одного з таких страхових випадків: <>

6) обмежувальні протиепідемічні заходи, встановлені місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування;

7) перебування в самоізоляції, обсервації, тимчасових закладах охорони здоров'я (спеціалізованих шпиталях), закладах охорони здоров'я зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб, а також на локалізацію та ліквідацію їх епідемій та спалахів на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України; <...>

7. У разі настання страхового випадку, визначеного пунктом 6 частини першої цієї статті, допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі з першого дня за весь час відсутності на роботі з цієї причини.

Стаття 15 Закону України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування” від 23.09.1999 № 1105-XIV (у редакції Закону від 09.08.2023 № 3302-IX)

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Карантин і COVID-19 скасовані - “карантинні” лікарняні теж?!

2. Особам, які перебувають **у закладах охорони здоров'я, а також на самоізоляції під медичним наглядому зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19),** а також локалізацію та ліквідацію її спалахів та епідемій, допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується у розмірі 50 відсотків середньої заробітної плати (доходу) незалежно від страхового стажу, крім медичних працівників та фахівців з реабілітації, яким допомога по тимчасовій непрацездатності у таких випадках виплачується в розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу) незалежно від страхового стажу, та працівників і гіг-спеціалістів резидентів Дія Сіті, яким допомога по тимчасовій непрацездатності у таких випадках виплачується в розмірі заробітної плати (доходу) таких осіб, з якого фактично сплачено страхові внески, незалежно від страхового стажу.

2. Особам, **які перебувають в самоізоляції, обсервації, тимчасових закладах охорони здоров'я (спеціалізованих шпиталях), закладах охорони здоров'я зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб,** а також на локалізацію та ліквідацію їх епідемій та спалахів **на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України,** допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується у розмірі 50 відсотків середньої заробітної плати (доходу) незалежно від страхового стажу, крім медичних працівників та фахівців з реабілітації, яким допомога по тимчасовій непрацездатності у таких випадках виплачується в розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу) незалежно від страхового стажу, та працівників і гіг-спеціалістів резидентів Дія Сіті, яким допомога по тимчасовій непрацездатності у таких випадках виплачується в розмірі заробітної плати (доходу) таких осіб, з якого фактично сплачено страхові внески, незалежно від страхового стажу.

Кого зачіпають зміни з 1 жовтня 2023 року?

Закон України “Про захист населення від інфекційних хвороб” від 06.04.2000 № 1645-III

У разі якщо бактеріоносіями є особи, робота яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб, такі особи за їх згодою тимчасово переводяться на роботу, не пов'язану з ризиком поширення інфекційних хвороб. Якщо зазначених осіб перевести на іншу роботу неможливо, вони відсторонюються від роботи в порядку, встановленому законом.

На період відсторонення від роботи цим особам виплачується **допомога у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (ст. 23).**

На період перебування в самоізоляції, обсервації, в тимчасових закладах охорони здоров'я (спеціалізованих шпиталях) особі видається листок непрацездатності, який оплачується в розмірах і в порядку, встановлених законодавством для осіб, визнаних тимчасово непрацездатними внаслідок захворювання **(ст. 31).**

Карантин встановлюється та відміняється Кабінетом Міністрів України **(ст. 29).**

Перелік видів робіт, для виконання яких особи, які є бактеріоносіями, можуть бути визнані тимчасово або постійно не придатними, визначається МОЗ.

Категорія медичного висновку «Карантин» відповідає причині непрацездатності «Карантин, встановлений відповідно до законодавства» - **“6”**

Категорія медичного висновку «Обсервація, самоізоляція під час дії карантину з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» відповідає причині непрацездатності «Перебування в самоізоляції, обсервації під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» - **“10”**

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Хто з лікарів може формувати медичні висновки й за якими захворюванням

Перелік лікарських посад у закладах охорони здоров'я, перебуваючи на яких лікарі можуть формувати в залежності від категорії медичний висновок про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я - Додаток 1 до Порядку формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я., затвердженого наказом МОЗ від 01.06.2023 № 1066 - діє з 31.07.2023.

«1 - Тимчасова непрацездатність внаслідок захворювання або травми, що не пов'язані з нещасним випадком на виробництві»

«2 - Вагітність і пологи»

ПРИЧИНИ НЕПРАЦЕЗДАТНОСТІ

«3 - Необхідність догляду за хворою дитиною»

«4 - Необхідність догляду за хворим членом сім'ї»

«5 - Необхідність догляду за дитиною віком до трьох років або дитиною з інвалідністю віком до 18 років у разі хвороби матері або іншої особи, яка доглядає за такою дитиною»

«6 - Карантин, встановлений відповідно до законодавства»

«7 - Протезування з поміщенням у стаціонар протезно-ортопедичного підприємства»

«8 - Перебування у відділенні санаторно-курортного закладу»

«9 - Тимчасове переведення застрахованої особи відповідно до медичного висновку на легшу, нижчеоплачувану роботу» (може бути із позначкою про зв'язок випадку з професійною діяльністю)

«10 - Перебування в самоізоляції, обсервації під час дії карантину, встановленого КМУ з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»

Чи можуть лікарняний по вагітності та пологах видати дистанційно?

На період дії воєнного стану та протягом трьох місяців з дня його припинення або скасування медичний висновок зі встановленою відміткою про тимчасову непрацездатність, що виникла за кордоном, може формуватися лікарем на підставі медичних записів, які внесені таким лікарем відповідно до виданих за кордоном медичних документів (їх копій), що підтверджують тимчасову непрацездатність, за категоріями: "Захворювання або травма загального характеру", "Догляд за хворою дитиною", "Вагітність та пологи", "Ортопедичне протезування".

Медичні документи або їх копії можуть бути надіслані поштою або надані лікарю за допомогою технічних засобів електронних комунікацій (електронна пошта, мобільні застосунки, соціальні мережі тощо).

У виданих за кордоном медичних документах зазначається діагноз з використанням Міжнародної класифікації хвороб десятого перегляду (МКХ - 10).

Необхідність перекладу на державну мову таких документів визначає лікар у випадках, коли неможливо сформулювати медичний запис з використанням мови оригіналу медичного документа.

п. 10 розд. IV Порядку формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я, затверджений наказом МОЗ від 01.06.2021 № 1066

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Чи можна змінити початок і закінчення відпустки по вагітності та пологах за бажанням жінки?

Закон України “Про відпустки” від 15.11.1996 № 504/96-ВР (у редакції з 29.07.2023):

“**На підставі медичного висновку** жінкам надається оплачувана відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами тривалістю:

- 1) до пологів - 70 календарних днів;
- 2) після пологів - 56 календарних днів (70 календарних днів - у разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів), починаючи з дня пологів.

За бажанням жінки та у разі відсутності медичних протипоказань частина відпустки тривалістю 70 календарних днів, передбачена до пологів, **може бути перенесена та використана жінкою частково або повністю після пологів**, починаючи з дня пологів. При цьому загальна тривалість відпустки не може перевищувати сумарно 126 календарних днів (140 календарних днів - у разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів).” *стаття 17*

Умова 1 - не повинно бути медичних протипоказань- це визначає саме лікар.

Умова 2 - медичний висновок + Е-ЛН має враховувати таке перенесення.

Умова 3 - жінка не може працювати і за цей же період отримувати допомогу по вагітності та пологах.

ВИСНОВОК: роботодавець не може перенести початок відпустки по вагітності та пологах за заявою працівниці - якщо в ЛН інші дати.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Перенесення початок відпустки по вагітності та пологах за бажанням жінки - працює з 10.11.2023!

Зміни внесені [наказом МОЗ від 18.10.2023 № 1810 до Порядку](#) формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я, затвердженого наказом МОЗ від 01.06.2021 [№ 1066 - з 10.11.2023](#):

1. Медичний висновок категорії "Вагітність та пологи" формується з визначеної пацієнткою дати у період від початку 30 тижня 27 - для ЧАЕС) вагітності та до дня пологів (включно).
2. Якщо пацієнтка бажає перенести формування медичного висновку категорії "Вагітність та пологи" на строк пізніше ніж початок 30 тижня вагітності (27 - для ЧАЕС) , вона пише заяву за формою згідно з додатком 3 до Порядку № 1066 - [на імя головного лікаря чи ФОП \(з ліцензією на медпрактику\)](#).
3. Якщо пацієнтці до дня пологів не було сформовано медичного висновку категорії "Вагітність та пологи", то медичний висновок категорії "Вагітність та пологи" формується з дати пологів.

п. 10 і 11 р. III Положення № 1066

[Ситуація 1 - до 09.11.2023](#). Жінка надала листок непрацездатності по вагітності та пологах з 01.09.2023 по 04.01.2024 і до нього додала заяву про перенесення початку відпустки по вагітності та пологах на 01.10.2023. Вона продовжувала працювати весь вересень 2023.

Що мав зробити роботодавець?

Нарахувати зарплату за вересень 2023 і надати відпустку по вагітності та пологах за період з 01.10.2023 по 04.01.2024.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Як рахувати страховий стаж для призначення страхових виплат?

1. <...> **Період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, отримання виплат за окремими видами соціального страхування**, крім пенсій усіх видів (за винятком **пенсії по інвалідності**), включається до страхового стажу як період, за який сплачено страхові внески виходячи з розміру мінімального страхового внеску.
2. Страховий стаж **обчислюється за даними реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, у тому числі за даними про трудову діяльність працівників**, внесеними відповідно до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", а **за періоди до 1 липня 2000 року - у порядку та на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше.**<...>
4. **До страхового стажу прирівнюється трудовий стаж, набутий працівником за час роботи на умовах трудового договору (контракту) до набрання чинності Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням", а також періоди, починаючи з 1 січня 2016 року, протягом яких особа не підлягала страхуванню згідно з цим Законом, але нею або роботодавцем за неї сплачено єдиний внесок відповідно до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування". (ст. 14 Закону № 1105)**

До 31.12.2022 рахували страховий стаж так:
Держреєстр - з 01.01.2011 + ТК (з 28.01.2001 до 31.12.2010)
+ Закон № 1105 + Закон № 2240 + Правила № 1658 (до 27.01.2001)

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

Як рахувати страховий стаж для призначення страхових виплат?

Лист ПФУ від 20.02.2023 № 5670-4673/К-03/8-2800/23:

З урахуванням зазначеного, при обчисленні страхового стажу застрахованої особи за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності можна використовувати дані про страховий стаж, зазначений:

в додатку 9 до Положення про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування “Індивідуальні відомості про застраховану особу “Дані про трудовий та страховий стаж” (далі – додаток 9), **але лише за період з 01.01.2016**, оскільки **до 01.01.2016 дані, зазначені в додатку 9, містять періоди, які не включаються до страхового стажу** за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;

в додатку 4 до Положення про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування “**Форма ОК-5 “Індивідуальні відомості про застраховану особу”** (далі – Форма ОК-5) **в повному обсязі за період з 01.01.2016**, а також в частині, що співпадає з періодами, коли особа підлягала загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Враховуючи, що **в Формі ОК-5 не зазначено ознаки підлягання загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню** у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, для правомірного включення даних про страховий стаж, зазначених в Формі ОК-5, **необхідно додатково використовувати дані про трудові відносини, зазначені в трудовій книжці** застрахованої особи.

Чи оплачувати листок непрацездатності під час простою, призупинення та відпустки без збереження?

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі страхових виплат, які повністю або частково компенсують втрату заробітної плати (доходу), у разі настання одного з страхових випадків.

ст. 15 Закону про соцстрах

Немає втрати заробітку у періоді - немає права на страхові виплати під час тимчасової непрацездатності:

- під час відпустки без збереження зарплати;
- у період призупинення дії трудового договору;
- коли простій з вини працівника;
- у разі прогулу;
- неявки з інших причин (без оплати);
- період військової служби.

Лист ПФУ від 20.03.2023 № 2800-030402-8/14447:

Отже, <...> застрахована **особа в період перебування у простої, тобто в період зупинення, невиконання роботи, отримує компенсаційну виплату** за невідпрацьований час у розмірі не нижче від двох третин тарифної ставки. У разі настання в застрахованої особи одного із страхових випадків, визначених пунктами 1 – 9 частини першої статті 15 Закону № 1105, **в період перебування її у простої не з вини працівника втрати заробітної плати не відбувається**, а тому здійснювати виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності як компенсацію втраченого заробітку немає підстав.

БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

КСНІ

Чи оплачувати листок непрацездатності під час простою

Водночас у разі необхідності виходу працівника на роботу під час простою підприємства не з вини працівника згідно з графіком роботи та настання у цей день тимчасової непрацездатності, внаслідок якої працівник втрачає за ці дні заробітну плату, допомога по тимчасовій непрацездатності має оплачуватися працівнику на загальних підставах, зокрема відповідно до норм статей 15 та 17 Закону № 1105.

Лист ПФУ від 20.03.2023 № 2800-030402-8/14447

Простій - незалежно від розміру оплати - 2/3 окладу чи оклад чи середній заробіток:

1 варіант - запроваджено простій, але **працівник має щодня перебувати на робочому місці** згідно з наказом про оголошення простою - **ЛН оплачують** (якщо немає оплати простою в періоді непрацездатності);

2 варіант - запроваджений простій і **працівники не виходять на роботу** під час простою, але їм оплачують усі робочі дні, на які припав простій - **ЛН не оплачують** (оплачується простій).

Лист ПФУ від 20.03.2023 № 2800-030402-8/14447:

Якщо тимчасова непрацездатність почалася до оголошення простою, чи продовжується після його закінчення, в період, коли застрахована особа повинна була, згідно з графіком, виконувати роботу, **допомога по тимчасовій непрацездатності надається лише за дні до початку простою та після його закінчення з дня, коли застрахована особа повинна була приступити до роботи.**

Перше місце роботи, відпустка без збереження зарплати, призупинення дії ТД: як рахувати стаж?

1. Страховий стаж рахується за всіма місцями роботи (діяльності)

2. Страховий стаж рахується за даними Держреєстру (додаток 9 - з 01.01.2016, форма ОК-7).

Стаж з ОК-5 = Стаж з ОК-7 - з 01.01.2016 р.
ст. 14 Закону про соцстрах

3. До страхового стажу включається:

- підприємницька й інша діяльність;
- виконання робіт (послуг) за ЦПД
- період відпустки по догляду за дитиною до 3 років;
- період отримання щомісячної допомоги від безробіття;
- період отримання пенсії по інвалідності;
- період військової служби.

Працівник не має трудової книжки - це не означає, що немає страхового стажу:

- 1 - він міг працювати без оформлення паперової трудової з червня 2021;
- 2 - може він працював ще й за сумісництвом;
- 3 - може він є ФОП чи була робота за ЦПД;
- 4 - може була військова служба;
- 5 - може вів незалежну профдіяльність;
- 6 - може він член фермерського господарства;
- 7 - може отримував допомогу від безробіття;
- 8 - може отримував пенсію по інвалідності;
- 9 - може був догляд за дитиною до 3 років.

Відпустка без збереження та призупинення дії ТД # немає 6 місяців стажу за останні 12 місяців.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

У яких випадках можна оплатити лікарняний суміснику?

1. Страхова виплата у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності застрахованим особам, які **працюють на умовах трудового договору** (контракту), гіг-контракту, іншого цивільно-правового договору та на інших підставах, передбачених законом, призначається та здійснюється **за основним місцем роботи (діяльності)**.

Допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною), допомога по вагітності та пологах застрахованим особам (у тому числі тим, які здійснюють підприємницьку чи іншу діяльність та одночасно працюють на умовах трудового договору) надається **за основним місцем роботи (діяльності) АБО за місцем роботи за сумісництвом** (наймом) у порядку, встановленому КМУ. ст. 22 Закону № 1105

ПФУ: визначено першочерговість реалізації права застрахованих осіб на допомогу по тимчасовій непрацездатності та допомогу по вагітності та пологах . <...>

Допомога по тимчасовій непрацездатності та допомога по вагітності та пологах призначається та надається застрахованим особам страхувальниками за основним місцем роботи, і **лише в разі нереалізації застрахованою особою права на таку допомогу вона надається за місцем роботи за сумісництвом (наймом)**.

За сумісництвом можна оплатити ЛН - коли він не оплачений за основним місцем роботи через відпустку без береження, навчальну відпустку, призупинення дії ТД, простій тощо

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

У яких випадках можна оплатити листок непрацездатності суміснику

Ситуація 2.

Суміснику надали довідку з основного місця роботи про ненарахування лікарняних з вказанням того, що йому виплачено кошти (оплату простою) за період тимчасової непрацездатності.

За основним місцем роботи право на допомогу по тимчасовій непрацездатності не реалізовано.

На роботі за сумісництвом - нараховують допомогу по тимчасовій непрацездатності - за умови надання **підтвердження з основного місця роботи про відмову в призначенні** такої допомоги.

Ситуація 3.

Працівник за основним місцем роботи **перебував у навчальній відпустці**, тому ЛН з 4 по 14 листопада 2023 не оплачений. Чи можна оплатити його на роботі за сумісництвом?

1. Навчальна відпустка надається тільки за основним місцем роботи.

2. На роботі за сумісництвом працівник під час навчальної відпустки може або продовжувати працювати або оформити відпустку без збереження зарплати.

3. Якщо під час навчальної відпустки працівник продовжував працювати на роботі за сумісництвом - **ЛН може бути оплачений на роботі за сумісництвом.**

Можливі варіанти призначення допомоги сумісникам - коли: **за основним місцем роботи навчальна чи творча відпустка, відпустка без збереження, простій, призупинення дії трудового договору - за сумісництвом - робота; за основним місцем роботи - відпустка до 3 (6) років, за сумісництвом - робота. У разі оплати ЛН по догляду за дитиною: за основним місцем роботи - щорічна відпустка, за сумісництвом - робота**

У яких випадках можна оплачувати листок непрацездатності суміснику

Ситуація 4.

Працівник захворів **у період** проходження курсів **підвищення кваліфікації** за основним місцем.

1. За основним місцем роботи немає втрати заробітку (зберігається середня зарплата) - **немає права на оплату листка непрацездатності**.

2. **За сумісництвом - є право** на оплату листка непрацездатності - за умови, **якщо він працював**.

3. Якщо середня зарплата зберігалася за основним місцем роботи і за сумісництвом - немає права на оплату листка непрацездатності.

Лист ПФУ від 25.04.2023 № 2800-030401-8/22536:

За дні хвороби, які співпали з періодом проходження курсів підвищення кваліфікації, **допомога по тимчасовій непрацездатності не надається**.

Ситуація 5.

Працівник за основним місцем роботи проходив **обстеження за направленням ТЦК та СП**; за сумісництвом - продовжував працювати у вечірній час.

Листок непрацездатності може бути оплачений на роботі за сумісництвом.

Лист ПФУ від 10.04.2023 р. № 13795-15879/У-03/8-2800/23

З урахуванням наведеного **надання допомоги по тимчасовій непрацездатності за дні хвороби працівника, які співпали з періодом проходження обстеження за направленням ТЦК та СП**, за який йому роботодавцем збережена середня заробітна плата, не передбачено нормами Закону.

Перші 5 днів тимчасової непрацездатності сумісника: які документи потрібні для оплати?

Мінекономіки, Держпраці та ПФУ (лист від 10.04.2023 р. № 13795-15879/У-03/8-2800/23):
сумісникам оплачуються перші 5 днів тимчасової непрацездатності і за основним місцем роботи і за сумісництвом.

Лист ПФУ від 24.01.2023 № 2371-2159/Я-03/8-2800/23:

“Отже, документальним підтвердженням нереалізації права застрахованої особи на страхові виплати у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю буде **вмотивоване рішення страхувальника або уповноважених ним осіб про відмову в призначенні страхової виплати.**”

лист ПФУ від 17.03.2023 № 2800-030402-8/14044:

“Тому документальним підтвердженням нереалізації права застрахованої особи на страхову виплату у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами буде вмотивоване рішення страхувальника або уповноважених ним осіб про відмову в призначенні страхової виплати.
<...> Повідомлення про відмову в призначенні допомоги із зазначенням причини відмови та порядку оскарження видається або надсилається заявникові не пізніше п'яти днів після прийняття відповідного рішення.

Страхові виплати та оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця здійснюються на підставі виданого в установленому порядку листка непрацездатності <...> та довідки про середню заробітну плату за основним місцем роботи.

абз. 2 п. 30 Порядку № 1266

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

Перші 5 днів тимчасової непрацездатності сумісника: які документи треба оформити для оплати?

Працівник-сумісник має надати за місцем роботи за сумісництвом:

- 1) повідомлення про відмову в оплаті листка непрацездатності із зазначенням причини відмови;
- 2) довідку про середню зарплату з роботи за основним місцем роботи.

Повідомлення про відмову в призначенні допомоги із зазначенням причини відмови та порядку оскарження видається або надсилається заявникові не пізніше п'яти днів після прийняття відповідного рішення.

абз. 2 ч. 1 ст. 24 Закону № 1105

Роботодавець на роботі за сумісництвом:

- 1) визначає страховий стаж загальний і за останні 12 місяців за даними Держреєстру + ;
- 2) страхувальник або уповноважена особа **оформлює рішення про призначення та розмір оплати перших 5 днів непрацездатності** (якщо інший порядок не передбачено для цих випадків).

ПФУ у листі ПФУ від 17.03.2023 № 2800-030402-8/14044

Про відсутність обов'язку розглядати питання про призначення допомоги на роботі за сумісництвом:

коли за основним місцем роботи застрахованій особі не було відмовлено у призначенні допомоги по тимчасовій непрацездатності або допомоги по вагітності та пологах, реалізація права на зазначені види допомоги здійснюється за основним місцем роботи, а тому за місцем роботи за сумісництвом у страхувальника або уповноважених ним осіб не виникає правових підстав для розгляду питання щодо призначення або відмови у призначенні допомоги.

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

Як оформлювати рішення страхувальника (уповноваженої особи)

Рішення про призначення страхової виплати приймається страхувальником або уповноваженими ним особами. Страхувальник або уповноважені ним особи здійснюють контроль за правильністю нарахування і своєчасністю здійснення страхових виплат, **приймають рішення про відмову в призначенні або припинення страхових виплат (повністю або частково), розглядають підставу і правильність видачі документів, які є підставою для надання страхових виплат.**

ч. 3 ст. 22 Закону про соцстрах

ПФУ про форму документа про рішення страхувальника (уповноваженої особи):
лист ПФУ від 16.03.2023 р. № 9562-11050/У-03/8-2800/23:

З урахуванням наведеного страхувальник, реалізуючи вимоги частин першої та третьої статті 22 Закону, **приймає рішення у формі розпорядчих документів згідно з наданими повноваженнями. Форму документа, який видає уповноважена особа, окремі питання організації роботи з призначення та здійснення страхових виплат страхувальник визначає самостійно.**

Яка форма:

Рішення, наказ, розпорядження чи протокол?

1. Така форма документу має бути передбачена Номенклатурою справ.
2. Форма документа може бути затверджена і може бути наведена в додатках до Інструкції з діловодства.

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

Заява-розрахунок на фінансування

Нову форму заяви-розрахунку ПФУ поки що не затвердив.

Під час подання заяви-розрахунку потрібно врахувати:

- 1) в електронній формі діють інші причини непрацездатності ніж в паперовій;
- 2) перевірка розміру середньоденної зарплати за даними Держреєстру - можуть бути розбіжності за рахунок: періоди, не зазначені у реквізитах 12 13 і 15 додатку Д1 до Податкового розрахунку;
- 3) неокруглення проміжних показників (середньої зарплати, денної виплати) викривляє суму.

За даними ПФУ, найчастіше зустрічаються такі помилки:

- неправильно заповнено реквізити страхувальника: місцезнаходження (вказано не повністю або з помилками), номер рахунку, МФО банку тощо;
- не внесено дані щодо приналежності застрахованої особи до пільгової категорії (у разі наявності);
- невідповідність між страховим стажем за останні 12 місяців, який застрахована особа набула фактично, і тим, що зазначено в Реєстрі застрахованих осіб;
- неправильно розраховано суму виплат за листком непрацездатності.

Найпоширеніші помилки в електронних заявах-розрахунках за паперовими лікарняними стосуються даних, що вводяться відповідальними особами вручну: **реквізити листка непрацездатності, інформація про застраховану особу.**

В цьому випадку для підтвердження, необхідно скановані копії паперових листків непрацездатності додати до електронної заяви-розрахунку.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Повідомлення про виплату допомоги: як подавати?

Подання повідомлення про виплату (додаток 2) передбачене Порядком фінансування страхувальників для надання матеріального забезпечення застрахованим особам у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та окремих виплат потерпілим на виробництві за рахунок коштів Фонду соціального страхування України, затверджений постановою Фонду від 19.07.2018 № 12.

РОЗ'ЯСНЕННЯ на сайті ПФУ: ПОДАВАТИ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ВИПЛАТУ ЛІКАРНЯНИХ ТРЕБА ЗА **ВЕСЬ 2023 РІК** через веб-портал з використанням нової функції формування цього повідомлення на підставі заяви-розрахунку.

Звичайний термін подання повідомлення – 1 місяць з дня виплати лікарняних. У разі відсутності інформації від страхувальника про проведені виплати застрахованим особам протягом трьох місяців з дня здійснення фінансування, територіальні органи ПФУ здійснюють перевірку щодо використання отриманих страхувальником коштів Фонду.

Для цього необхідно на Порталі ПФУ:

- у розділі «Заява-розрахунок» обрати необхідну «Заяву-розрахунок»;
- натиснути кнопку «Створити повідомлення»;
- у повідомленні, за необхідності, відредагувати дані та обрати листок непрацездатності для редагування даних щодо виплати;
- внести дату виплати та виплачену суму (за кошти Фонду);
- після внесення всіх даних необхідно сформувати повідомлення;
- ретельно перевірити всі дані та надіслати повідомлення до ПФУ.

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

Які періоди є поважними причинами відсутності, що виключаються з розрахункового періоду

3. Середньоденна заробітна плата (дохід, грошове забезпечення) обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період (12 календарних місяців) заробітної плати (доходу, грошового забезпечення), на яку нарахований єдиний внесок та / або страхові внески на відповідні види загальнообов'язкового державного соціального страхування, на кількість календарних днів зайнятості (відповідно до видів страхування - період перебування у трудових відносинах, виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами, проходження служби, провадження підприємницької або іншої діяльності, пов'язаної з отриманням доходу безпосередньо від такої діяльності) **у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин:**

- тимчасова непрацездатність, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком, відпустка без збереження заробітної плати;
- призупинення дії трудового договору у зв'язку з військовою агресією РФ **з 01.01.2023;**
- період, протягом якого працівник проходив строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або проходив військову службу за контрактом під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення, і **за ним не зберігався роботодавцем середній заробіток за такий період**

з 07.06.2023 Порядок № 1266